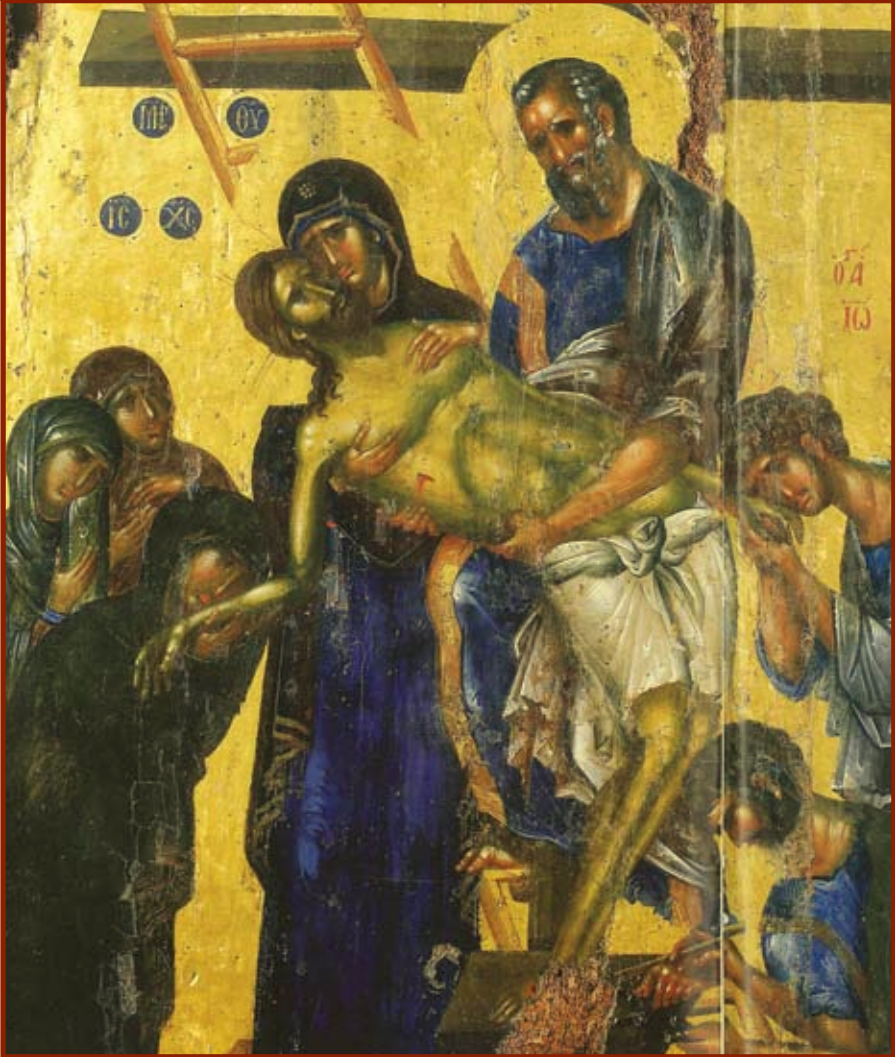

ΕΚΦΡΑΣΗ

ΔΙΗΜΕΡΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΕΡΟΥ ΝΕΥΧΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ

ΕΚΦΡΑΣΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
Ι. ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΓ. ΤΡΙΑΔΟΣ
ΜΕΤΟΧΙΟΥ Ι. ΜΟΝΗΣ ΜΑΧΑΙΡΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

π. Ανδρέας Αγαθοκλέους

Τ.Θ. 42036, 6530 Λάρνακα - Κύπρος

Τηλ: 99607871, Φαξ: 22991545

www.isagiastriados.com

ΤΕΥΧΟΣ 187

ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

ISSN 1019-5181

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ:

Ζαφείρης Δημητρίου & Υιός Λτδ, Λάρνακα

ΉΜΕΙΣ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ!

Αγίου Ίουστίνου Πόποβιτς

Δέν θέλω οὔτε τή ζωή οὔτε τό θάνατο χωρίς Ἐσένα, Κύριε Σπανθαύμαστε! Δέν θέλω οὔτε τήν ἀλήθεια, οὔτε τήν αἰωνιότητα! Ὅχι, ὄχι! Ἐσύ, μόνο Ἐσύ σέ ὄλα, γιά ὄλα καί πάνω ἀπ' ὄλα! Ἐάν δέν θά εἶναι ἔτσι, καλύτερα νά μέ καταστρέψετε ὀλοκληρωτικά, νά μέ γκρεμίσετε ἀπό τό ὄν στό μή ὄν, ὅπως κάποτε ἀπό τό μή ὄν μέ εἰσαγάγατε στό ὄν.

Γνωρίζουμε, ὁμως, Μόνε Φιλάνθρωπε, ὅτι Ἐσύ ἔγινες ἄνθρωπος καί εἰσήλθες στή δική μας ὑπαρξη, στή δική μας ζωή, στό δικό μας θάνατο, στό δικό μας κόσμο, στό δικό μας βάσανο, στή δική μας ἀλήθεια καί ἔδειξες ὅτι Ἐσύ εἶσαι τό νόημά τους καί ὁ παράδεισός τους. ❖

Εἰκόνα ἐξωφύλλου: Ἡ Ἀποκαθήλωσις, φορητή εἰκόνα. Ἱερά Μονή Βατοπαιδίου. 14ος αἰ.

π. Ανδρέα Άγαθοκλέους

Καθώς βρισκόμαστε στους πρόποδες μιᾶς κοπιαστικῆς πνευματικῆς ὀρειβασίας, τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς, ὅπου ἡ Ἐκκλησία, πολύ σοφά, μᾶς καλεῖ νά χαλαρώσουμε, νά φᾶμε καί νά πιοῦμε, ἀκόμα καί νά διασκεδάσουμε, συλλογίζομαι τή διάσταση πού χαρακτηρίζει τήν ἐποχή μας.

Παλαιότερα, «τῶν Ἑλλήνων οἱ κοινότητες» στήν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολή, ζοῦσαν τήν καθολικότητα τῆς ζωῆς ὅλοι μαζί, πέρα ἀπό τά πάθη καί τά λάθη τους. Ἦταν αὐτονόητο ὅτι θά «σηκώσουν» μέ «χαρές καί ξεφαντώματα», ὅπως καί ὅτι θ' ἀρχίσουν τήν Καθαρά Δευτέρα τή νηστεία, τήν προσευχή καί τή σιωπή. Δέν μπορούσε νά ἦταν μόνο τό ἕνα. Ἀλλιῶς, θά βίωναν μία σχιζοφρενική κατάσταση, μία ἀποσπασματική – αἰρετική ἀντίληψη τῆς ζωῆς.

Ἡ ὅποια διασκέδαση πρίν τή Μ. Σαρακοστή, χωρίς τήν ἐπακολουθοῦσα νηστεία καί προσευχή, ἀσφαλῶς δέν ἔχει νόημα. Ποιός ὁ λόγος νά δώσεις ἔμφαση στό χαλάρωμα καί τό ξεφάντωμα, ἀφοῦ δέν ἀκολουθεῖ κάτι διαφορετικό; Πῶς θά «σηκώσεις», ἀφοῦ δέ θά σηκωθοῦν τά ἀρτύσιμα ἀπό τό τραπέζι σου;

Κι ἀπό τήν ἄλλη: ἡ ἀπομόνωση τῆς πνευματικότητος σέ κάποιες μέρες τοῦ χρόνου, ἡ ἐντύπωση ὅτι ἡ διασκέδαση καί ἡ ἀπόλαυση τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν ἀποτελεῖ παρεκτροπή ἀπό τήν πνευματική ζωή, ἀποτελεῖ στήν πράξη τήν αἵρεση τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ.

Ἡ Ὁρθοδοξία, ὡς ἡ ὄντως Καθολικὴ Ἐκκλησία πού ἔχει ὅλη τὴν Ἀλήθεια κι ὄχι ἀποσπασματικά, δέν ἔχει τέτοια διλήμματα. Ὁ Ὁρθόδοξος, ὅταν ἀπολαμβάνει τὰ ὑλικά, ὡς δῶρα Θεοῦ, Τόν εὐχαριστεῖ, κι ὅταν προσεύχεται, εὐλογεῖται ἡ ὕλη – τὰ φαγητά του.

Ὁ Χριστός χαρακτηρίζοταν ἀπό τούς Φαρισαίους ὡς «φάγος καί οἰνοπότης», «ἀμαρτωλῶν φίλος», γιατί ζοῦσε μαζί τους, ἔτρωγε καί τούς συναναστρεφόταν. Κι ἀκόμα, τό πρῶτο θαῦμα ἦταν ἡ μεταβολή τοῦ νεροῦ σέ κρασί γιά νά πιοῦν καί νά διασκεδάσουν οἱ καλεσμένοι στό γάμο τῆς Κανά, δίνοντας στόν κόσμο τό «σημεῖο» τῆς Βασιλείας Του, πού ἔναι χαρά.

Ἡ χαρμολύπη, πού χαρακτηρίζει τὴν περίοδο τῆς Μ. Σαρακοστῆς, εἶναι βιώματα ἀλληλοσυμπληρούμενα κι ὄχι ἀντίθετα. Λυπᾶσαι στήν καρδιά γι' αὐτό πού δέν εἶσαι καί θά ἔπρεπε νά εἶσαι, καί συγχρόνως χαίρεσαι γιά τὴν ἐλπίδα πού σοῦ χαρίζει ὁ νικητής τοῦ θανάτου.

Τό χαροποιόν πένθος πού ζοῦν οἱ χριστιανοί πηγάζει ἀπό τόν Σταυρό τοῦ Κυρίου, μέσω τοῦ ὁποῦ «ἦλθε χαρά ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ». Βέβαια, τὰ βιώματα κατανοοῦνται ἐμπειρικά. Ζώντας τὴ νηστεία, τίς ἀκολουθίες, τίς Λειτουργίες καί τὴν ὅλη κατανυχτικὴ ἀτμόσφαιρα τῶν ἡμερῶν, πού ἔχει ἔντονο τό στοιχεῖο τῆς μετάνοιας, ζεῖς τὴν κρυφὴ καρδιακὴ χαρά καί εἰρήνη καί κατανοεῖς τί σημαίνει χαρμολύπη ἢ χαροποιόν πένθος.

Μακάρι νά ἐμπιστευόμαστε τὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καί τὴν ἐμπειρία τῶν ἀγίων πού ἰσορρόπησαν μέσα στή Χάρη τοῦ Χριστοῦ, ὥστε νά χαιρόμαστε τὴ ζωὴ «τὴν νῦν καί τὴν μέλλουσαν». ❖

ΟΤΑΝ ΟΙ ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ ΔΕΝ ΕΙΣΑΚΟΥΝΤΑΙ

Αγίου Νεκταρίου

Αὐτός πού ἐξετάζει τὰ ἀπόκρυφα βάθη τῆς ψυχῆς τῶν ἀνθρώπων, γνωρίζει καί τίς δικές σας ἐπιθυμίες καί ἔχει τή δύναμη νά τίς ἐκπληρώσει ὅπως Αὐτός γνωρίζει. Ἐσεῖς νά ζητᾶτε ἀπό τό Θεό καί νά μή χάνετε τό θάρρος σας.

Μή νομίζετε ὅτι, ἐπειδή ὁ πόθος σας εἶναι ἅγιος, ἔχετε δικαίωμα νά παραπονιέστε, ὅταν οἱ προσευχές σας δέν εἰσακούονται. Ὁ Θεός ἐκπληρώνει τούς πόθους σας μέ τρόπο πού ἐσεῖς δέν γνωρίζετε. Νά εἰρηνεύετε, λοιπόν, καί νά ἐπικαλεῖστε τό Θεό.

Οἱ προσευχές καί οἱ δεήσεις ἀπό μόνες τους δέν μᾶς ὀδηγοῦν στήν τελειότητα. Στήν τελείωση ὀδηγεῖ ὁ Κύριος, πού ἔρχεται καί κατοικεῖ μέσα μας, ὅταν ἐμεῖς ἐκτελοῦμε τίς ἐντολές Του. Καί μία ἀπό τίς πρῶτες ἐντολές εἶναι νά γίνεται στή ζωή μας τό θέλημα ὄχι τό δικό μας, ἀλλά τοῦ Θεοῦ. Καί νά γίνεται μέ τήν ἀκρίβεια πού γίνεται στόν οὐρανό ἀπό τούς ἀγγέλους. Γιά νά μπορούμε κι ἐμεῖς νά λέμε: «Κύριε, ὄχι ὅπως ἐγώ θέλω, ἀλλ' ὅπως Ἐσύ, «γενηθήτω τό θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καί ἐπί τῆς γῆς». Χωρίς, λοιπόν, τό Χριστό μέσα μας, οἱ προσευχές καί οἱ δεήσεις ὀδηγοῦν στήν πλάνη. ❖

Η ΚΟΙΝΗ ΑΜΑΡΤΩΛΟΤΗΤΑ ΗΜΑΣ

Μητροπολίτη Περγάμου Ἰωάννη

Κρατώντας τόν νοῦ σου στήν κόλαση ταπεινώνεσαι, ὄχι ψυχολογικά, ἀλλά ὄντολογικά. Συμμετέχεις στήν ἄβυσσο τοῦ μηδενός, ὅπου βρισκόσουν πρὶν ὁ Θεός σέ φέρει στήν ὑπαρξη. Βιώνεις τήν ἀπουσία τοῦ Θεοῦ ὡς ὑπαρξιακό κενό καί ἐκεῖ, σ' αὐτό τό κενό, συναντᾷς τόν προγεννήτορά σου Ἀδάμ νά κλαίει καί νά θρηνεῖ γιά τήν ἀπώλεια τοῦ Παραδείσου.

Ταυτίζεσαι ἔτσι μέ ὅλη τήν ἀνθρωπότητα, ἰδιαίτερα στήν πεπτωκυία κατάστασή της, καί ταυτιζόμενος μ' αὐτήν στήν πτώση της ἀποκτᾷς τήν ἀληθινή αὐτογνωσία καί παύεις νά

εἶσαι περήφανος γιά τόν ἑαυτό σου – αὐτή εἶναι ἡ ἀληθινή ταπεινώση -, ἐνώ τήν ἴδια στιγμή νιώθεις συμπάθεια πρὸς ὄλους ἐκείνους πού σάν ἐσένα εἶναι ἀμαρτωλοί, συμπεριλαμβανομένων καί τῶν ἐχθρῶν σου, καί ἔτσι τούς ἀγαπᾷς ὄλους, ὄχι συναισθηματικά ἀλλά ὑπαρξιακά, ὄχι ὑποχρεωμένος νά τό κάνεις αὐτό λόγω κάποιας ἠθικῆς ἐπιταγῆς, ἀλλά συμμετέχοντας στή δική τους ὑπαρξη, στόν χωρισμό τους ἀπό τόν Θεό, στόν θάνατό τους. Ὁ Χριστός τά ἔπραξε ὄλα αὐτά καί δίχως αὐτό τό γεγονός ἡ Χριστολογία θά παρέμενε κενό δόγμα. ❖

Χωρίς ὑπομονή σ' ἐκεῖνα πού μᾶς βρίσκουν ἄθελά μας, οὔτε οἱ κόποι πού καταβάλλομε μέ τό θέλημά μας θά εὐλογηθοῦν ἀπό τό Θεό. Γιατί ἡ ἀγάπη πρὸς τό Θεό, δοκιμάζεται κυρίως μέ τή θλίψη τῶν πειρασμῶν.

Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς

Ν ἀληθεύεις σ' ὄλους τούς λόγους σου, θά σέ πιστεύουν σάν νά παίρνεις ὄρκο.

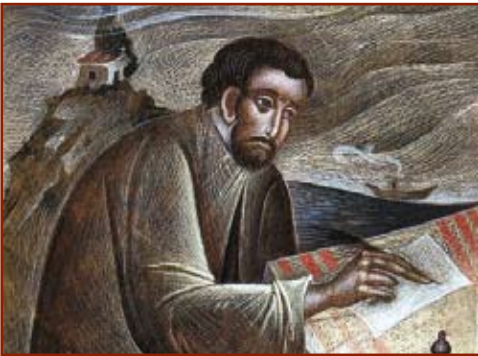
Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς

ΑΠΟ ΤΟ ΦΑΙΝΕΣΘΑΙ ΣΤΟ ΕΙΝΑΙ

Πρωτ. Νικολάου Χριστοδούλου

Είχαμε τήν εύλογία νά ζήσουμε σέ μία έποχή πού μᾶς ἔδωσε τή δυνατότητα νά διαβάζουμε καί νά κατανοοῦμε τόν Παπαδιαμάντη, στήν ὑπέροχη καί έκφραστικότητα γλώσσα στήν ὁποία ἔγραψε. Ἀνάμεσα στά μοναδικά καί ἀνεπανάληπτα διηγήματα πού μᾶς κληροδότησε ἡ πένα του, εἶναι καί τό «Χωρίς Στεφάνι», πού τό θυμηθήκαμε, καθώς βρισκόμαστε στήν καρδιά τῆς σταυροαναστάσιμης αὐτῆς περιόδου καί προετοιμαζόμαστε γιά τό εύλογημένο Πάσχα.

Τό διήγημα «Χωρίς στεφάνι» δημοσιεύτηκε στίς 24 Μαρτίου τοῦ 1896 καί, ὄχι ἀδικαιολόγητα, χαρακτηρίστηκε ὡς τό πιό ὀρθόδοξο διήγημα τοῦ μεγάλου σκιαθίτη διηγηματογράφου. Ἡ ἱστορία ἐκτυλίσσεται στήν Ἀθήνα τοῦ

19ου αἰ. μέ ἡρώίδα μία κατατρεγμένη δασκάλα, τή Χριστίνα, θύμα τόσο τοῦ πολιτειακοῦ κράτους ὅσο καί τοῦ ἀνδρός μέ τόν ὁποῖο διατηροῦσε δεσμό. Τό πρῶτο τήν ἐκμεταλλευόταν χωρίς νά τῆς παρέχει μονιμότητα στήν ἐργασία της ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλη κοινωνική κάλυψη καί πρόνοια, ἐνῶ ὁ δεύτερος, ὁ Παναγῆς ὁ Ντεληκανάτας, ὁ ταβερνιάρης, ζώντας ἀστε-

φάνωτοι, τήν ἐκμεταλλευόταν ἀπό κάθε ἄλλη ἐναπομείνασα ἄποψη! Αὐτή παρέμενε ἐκεῖ, «μανθάνουσα, ἐπιπλήττουσα, διαμαρτυρομένη, ὑπομένουσα, ἐγκαρτεροῦσα... Ἐπικραίνετο... Ἐγήρασκε καί ἄσπριζε... Ὑπέφερεν ἐν σιωπῇ».

Ἡ ἀγάπη καί ἡ συμπάθεια, μέ τήν ὁποία μιᾶ ὁ Παπαδιαμάντης γιά τήν ταλαίπωρη δασκάλα, μοιάζει ἀπόλυτα μέ τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος, ὅταν ἤρθε στή γῆ, ἀγκάλιασε κάθε φτωχό καί κατατρεγμένο, διαβεβαίωσε ὅτι «οἱ πόρνες καί οἱ τελῶνες προάγουσιν ἡμᾶς εἰς τήν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. 21,31) καί ὅτι, στό τέλος, «ἔτι ἀμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, ὑπέρ ἡμῶν ἀπέθανε» (Ρωμ. 5,8). Ἡ πίστη στό Χριστό καί κατ' ἐπέκταση ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία Του, ὡς σχέση καί δῶρο, ἀντλεῖ τήν αὐτοσυνειδησία της ἀπό τόν ἐρχόμενο καί διαρκῶς παρόντα Χριστό. Ἡ ιδιότητα τοῦ χριστιανοῦ εὐκόλα δηλώνεται, ἐξίσου εὐκόλα ὑποκλέπεται καί ἄλλο τόσο εὐκόλα ἀλλοτριώνεται. Τό ζητούμενο εἶναι ὁ «βίος», ὁ τρόπος ζωῆς, ὁ ὁποῖος προϋποθέτει διαρκῆ, ἐπίπονη ἄθληση ἀλλά καί νόμιμη, γιά τήν ὁποία μιᾶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στόν μαθητή του Τίτο (Β' Τίτ. 2,5). Ἡ Ἐκκλησία καλεῖ τόν ἄνθρωπο σέ ἕνα ἄλλο τρόπο ὑπαρξῆς, βασισμένο στήν ἐλευθερία καί στήν ἀγάπη. Τό ζητούμενο δέν εἶναι ἡ ἠθική μας βελτίωση, ἡ βελτίωση τῆς συμπεριφορᾶς μας, ἀλλά νά καταφέρουμε νά περάσουμε ἀπό τό φαίνεσθαι, στό εἶναι!

Τά φαινόμενα ὑποκρισίας τῆς θρησκευτικῆς κοινωνίας εἶναι, δυστυχῶς, συνομήλικα τῶν ἀνθρώπων. Καθώς γινόμαστε καθημερινά ἀπελπιστικά ἠθικιστές καί ἀπογοητευτικά μι-

κρόψυχοι καί στενόκαρδοι, ἄς προβληματιστοῦμε ἀπό τή γραφίδα τῶν λογοτεχνῶν μας, οἱ ὁποῖοι μέ βεβαιότητα δηλώνουν ὅτι «πάντοτε οἱ πτωχοί καί κατατρεγμένοι θά ἐναποθέτουν τίς ἐλπίδες τους σέ Αὐτόν πού ἀνέστη ἔνεκα τῆς τάλαιπωρίας τῶν πτωχῶν καί τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων». Ἴσως, ἀκολουθώντας αὐτή τήν ἀντίστροφη πορεία, νά μᾶς συγκινήσει τελικά καί ὁ λόγος τοῦ Εὐαγγελίου, ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας, πού εἶναι λόγος κένωσης καί ὄχι ἐπίδειξης δυνάμεως. ❖

Ἦν, Χριστέ μου, ἐν Σοί καί διά Σοῦ καί ἐγώ εἰμί.

Ἅγιος Σωφρόνιος Ἔσσεξ

Ἡ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΙΝΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΗ

Μητροπολίτη Νιγηρίας Ἀλεξάνδρου

Μέ τή Σάρκωσή Του ὁ Χριστός προσκαλεῖ ὅλη τήν ἀνθρωπότητα νά τόν ἀκολουθήσει. Στό ἔργο τῆς σωτηρίας, ἄνδρες καί γυναῖκες καλοῦνται νά γίνουν ἀπόστολοι, χωρίς νά γίνονται, βέβαια, φυσικά, φυλετικά ἢ ψυχολογικά ἀντίγραφα Του. Τό δημιουργικό χέρι τοῦ Θεοῦ μᾶς ἐγγυᾶται τήν μοναδικότητα τοῦ κάθε προσώπου πού ἀκριβῶς εἶναι ἡ σφραγίδα, τό σημάδι τοῦ Θεοῦ σέ κάθε ἄνδρα καί σέ κάθε γυναῖκα. Ἡ διαφορετικότητα εἶναι δεδομένη, εἶναι κομμάτι τῆς Δημιουργίας καί ὁ Θεός εἶδε

«ὅτι εἶναι καλῶς λῖαν» καί γι' αὐτό ἐνσωματώνει τήν διαφορετικότητα στήν οἰκονομία τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου.

Μέ αὐτό τόν τρόπο θεωρῶ ὅτι ἡ αὐθεντική χριστιανική πίστη θά πρέπει νά τό ἀντιλαμβάνεται καί νά μήν κινεῖται νά τήν ἐξαλείψει. Ἡ διαφορετικότητα εἶναι ἕνα γεγονός πού δέν χωράει μείωση. Κάθε προσπάθεια νά τήν ἀλλάξουμε ἢ νά τήν ἀπορρίψουμε δίνει τόν τέλειο λόγο γιά τήν καταστροφή τοῦ προσώπου, τῆς φυλῆς ἢ τοῦ φύλου ἀπό τό διαφορετικό, τό κυρίαρχο ἄλλο. Καί κάθε προσπάθεια ἐπιβολῆς ὁμοιομορφίας ὀδηγεῖ στήν βεβήλωση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὅπως συνέβη στό παρελθόν καί συνεχίζει νά συμβαίνει στίς ἡμέρες μας (ἐθνοκαθάρσεις, μῆ ἀνοχή ἔναντι μειονοτήτων, ξενοφοβία, τήν ὑποδούλωση καί τήν ἐργαλειοποίηση τῆς γυναίκα κυρίως στήν Ἀφρική).

Γι' αὐτό καί καθήκον ὄλων μας εἶναι νά ἐκτιμήσουμε, νά εἴμαστε εὐγνώμονες καί νά προστατεύουμε τίς θεόσδοτες διαφορετικότητες, διατρανώνοντας ὅτι κάθε σκόπιμος ἀποκλεισμός καί διάκριση πού βασίζονται σέ αὐτές δέν ἔχει χριστιανικό καί θεολογικό ὑπόβαθρο. ❖

Ο «ΆΛΛΟΣ» Ο ΑΔΕΛΦΟΣ

Πρώην Μητροπολίτη Ὁρους Λιβάνου,
Γεωργίου Χόδρ

Αγαπώντας τόν «ἄλλον», τόν διαφορετικό, τόν βλέπεις ὡς ἓνα μαζί σου. Ἀγάπα καί μή φοβοῦ. Πάντα ἡ ἀγάπη σέ ἐλευθερώνει ἀπό τίς ἀδυναμίες σου. Στό τέλος, ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ ἐμπιστοσύνη μας στόν Θεό. Ἀγάπα κάθε ἄνθρωπο πού βλέπεις καί μή ρωτᾶς γιά τήν ταυτότητά του. Εἶσαι δικός του θεϊκῆ ἐντολῆ κι ὄχι λόγω τῶν ἀρετῶν του. Μπορεῖ νά μήν διακρίνεις μέσα του πολλές ἀρετές, πλὴν ὅμως τοῦ ἀνοίγεις τήν καρδιά σου κατ' ἐντολή τοῦ Θεοῦ. Ἄν συναντήσεις ἄνθρωπο στό διάβα τῆς ζωῆς σου, ὑπηρετήσε τον καί μήν ἀσχολεῖσαι μέ ὅσα λέει περὶ σοῦ. Νά ἀδιαφορεῖς γιά τήν γνώμη του γιά σένα, ὥστε νά τόν ἀγαπήσεις. Εἶσαι δικός του διότι ὁ Θεός σου τό διέταξε. Γι' αὐτό δέν θά μείνει πιά «ἄλλος». Θά γίνει ἀδελφός σου, ἢ ἓνα μέ σένα κι ἐσύ ἓνα μέ αὐτόν.

Ὁ νοῦς σου δέν εἶναι ὁμοιος μέ τόν νοῦ τῶν ἀνθρώπων. Μπορεῖ νά σέ γοητεύουν μέ τίς γνώσεις καί τίς προτιμήσεις τους, μπορεῖ καί ὄχι. Ἐσύ θά ὑπερβεῖς τόν νοῦ σου καί τόν νοῦ τους. Δέν εἶναι ὑποχρεωτικό νά μεσολαβήσει ὁ νοῦς σου γιά νά ἀγαπᾶς. Ὁ Θεός σου ζητάει νά ἀγκαλιάζεις ἐκεῖνον πού σέ ἐλκύει λόγω τοῦ χαρακτήρα του καί ἐκεῖνον πού δέν σέ ἐλκύει. Θά βλέπεις τόν Θεό μέσα του. Τό πρόσωπο τοῦ Θεοῦ θά καλύψει τό πρόσωπό του ἄν εἶναι ἄσχημο.

Μήν ἀναζητᾶς τό κάλλος σέ κανέναν. Ἀγάπα τον, ἔστω κι ἄν εἶναι ἄσχημος ἐν παντί. Αὐτό εἶναι ἐντολή ἀπό τόν Θεό, ὁ ὁποῖος δέν ὑπολογίζει τό κάλλος μέσα στήν κτίση Του γιά νά ἀγαπᾶ. Ὅποτε, ἄν εἶναι ὅλοι παιδιά Του, εἶναι ἀδέλφια σου, καί ἡ ἀνθρωπότητα ἡ οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ. ❖

Γ’ αὐτό τόν κόσμο ὅλα τά εἶδη ἀποτυχιῶν πρέπει νά γίνονται δεκτά ὡς μέσα μετάνοιας, πού ὀδηγοῦν σ’ ἕνα καινούργιο ξεκίνημα. Αὐτή ἡ ὑπηρεσία πρὸς τόν κόσμο εἶναι δυνατή μόνο ἄν κατανοηθεῖ ὡς διακονία τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ καινότητα τότε ἀποκαλύπτεται σιγά – σιγά ἐκεῖ ὅπου στά παλιά δίνεται νέα ζωή καί γίνονται δυναμικά ἀπό τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τό ὁποῖο μᾶς χρησιμοποιοεῖ ὡς ὄργανα πού ἐνεργοῦμε μαζί του ὡς ζωντανά μέλη τῆς Ἐκκλησίας του.

Καθηγητής Νίκος Νησιώτης

ΑΓΙΟΛΟΓΙΟ

ΑΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΠΑΛΑΜΑΣ

Γιάννη Μιχαήλ

Γ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς ὡς δεινὸς θεολόγος καὶ διδάσκαλος τῆς ἡσυχαστικῆς ζωῆς τιμᾶτε κάθε χρόνο ἀπὸ τὴν Ἁγία μας Ἐκκλησία κατὰ τὴν Β΄ Κυριακὴ τῶν νηστειῶν. Κάθε ἄλλο παρά τυχαία εἶναι ἡ ἐπιλογή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας νὰ τιμᾶ τὸν Ἅγιο Γρηγόριο τὴν περίοδο τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἀφοῦ ὁ Ἅγιος ὡς Θεοφόρος δίδαξε τὴν οὐσία τῆς ὀρθόδοξης πνευματικῆς ζωῆς πού βρίσκεται στὴν θέωση καὶ τὴν μετοχή τοῦ ἀνθρώπου στίς ἄκτιστες ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ.

Γεννημένος στὴν Κωνσταντινούπολη τὸ 1296 ἀπὸ γονεῖς ἀριστοκράτες καὶ εὐλαβεῖς, ὁ Ἅγιος μεγάλωσε « ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου» ζώντας σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Γρηγόριος ἔλαβε καλὴ μόρφωση στὸ πανεπιστήμιό τῆς Κωνσταντινούπολης, ὅπου σπούδασε φιλοσοφία, γραμματικὴ καὶ ρητορικὴ. Ὁ αὐτοκράτορας προόριζε τὸν Γρηγόριο γιὰ σύμβουλο δίπλα του, ὅμως ὁ ἴδιος εἶχε ἄλλες βλέψεις. Μόλις 20 ἐτῶν, ἀναχώρησε γιὰ τὸ Παπίκιό Ὅρος, σπουδαῖο τότε μοναστικὸ κέντρο, καὶ ἀργότερα γιὰ τὸ ἀγιώννυμο ὄρος τοῦ Ἄθωνος. Ὑποτάχθηκε στὸν ὄσιο Νικόδημο τὸν Ἡσυχαστὴ καὶ ἀσκήτευαν σὲ κελλί τῆς Μονῆς Βατοπαιδίου. Αφιερώθηκε στὴν ὑπακοή, τὴν νηστεία, τὴν ἀσκησιμὴ καὶ τὴν ἀδι-

άλειπτη προσευχή. Χαρακτηριστική ίκεσία τοῦ Ἁγίου πρὸς τὸν Θεό εἶναι τὸ «φώτισόν μου τὸ σκότος» τὸ ὁποῖο προσευχόμενος ἐπαναλάμβανε.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς μοναστικῆς του βιοτῆς ἐφανίστηκε στὸ θεολογικὸ προσκῆνιο ἢ κίνηση τῶν λεγόμενων «Ἀντί-Ἡσυχαστῶν» μέ ἡγέτη τὸν Ἑλληνα μοναχὸ Βαρλαάμ ὁ ὁποῖος αἰρετικῶς δίδασκε ὅτι ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά ἐνωθεῖ ἄμεσα μέ τὸν Θεό ἀλλὰ ἔμμεσα. Ὁ μύστης ὁμως τὴν ἡσυχαστικῆς ζωῆς Γρηγόριος, ἔχοντας ὡς ἐμπειρία τοὺς δικούς του ἀσκητικούς ἀγῶνες, ὑπερασπίστηκε τὴν Παράδοση τῶν Πατέρων ἀναπτύσσοντας διάκριση μεταξύ «ουσίας» καὶ «ἐνέργειας» τοῦ Θεοῦ τονίζοντας ὅτι γνωρίζουμε τίς ἐνέργειες Τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ ὄχι τὴν οὐσία Του. Συνέχισε νά συγγράφει ἐπιστολές καὶ βιβλία ἀντιμαχόμενος τὴν αἵρεση τοῦ Βαρλααμισμοῦ ὡσότου νά ἔρθει ἡ νίκη γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία μέσα ἀπὸ τὴν Α΄ Ἡσυχαστικὴ Σύνοδο τὸ 1341 ὅπου καὶ καταδικάστηκε ὁ Βαρλαάμ. Ὁμως ὁ Ἅγιος ἔνεκα καταδιώξεων φυλακίστηκε γιὰ περίοδο τεσσάρων ἐτῶν μέχρις ὅτου ὁ αὐτοκράτορας Ἰωάννης ὁ Κατακουζηνός τὸν δικαιώσει καὶ τὸν ἐκλέξει ἀρχιεπίσκοπο Θεσσαλονίκης.

Ὁ Ἅγιος τιμᾶτε σάν πρόμαχος τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀφοῦ ἡ Β΄ Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν θεωρεῖται προέκταση τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὁ συνδυασμὸς τῆς πνευματικῆς του ζωῆς συνάμα καὶ μέ τοὺς ἀγῶνες ἔναντι τῶν αἱρέσεων κατέστησαν τὸν Γρηγόριο μύστη τῆς ἡσυχαστικῆς ζωῆς καὶ ὑπερασπιστὴ τῆς Ἐκκλησίας. ❖

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τάσου Λειβαδίτη

Ὁ βράδυ ἔχω βρεῖ ἕναν ὥραϊο τρόπο νά κοιμᾶμαι.
Τούς συγχωρῶ ἕναν-ἕναν ὅλους.
Ἄλλοτε πάλι θέλω νά σώσω τήν ἀνθρωπότητα,
ἀλλά ἐκείνη ἀρνεῖται.

.....

Ζήσαμε πάντοτε ἄλλοῦ.
Καί μόνο ὅταν κάποιος μᾶς ἀγαπήσει, ἐρχόμαστε
γιά λίγο
κι ὅταν δέν πεθαίνει ὁ ἕνας γιά τόν ἄλλον εἴμαστε
κίολας νεκροί.

